

vedel, da število katoličanov v teh deželah je mnogo više, kakor se je dozdej mislilo. Število katoličanov po teh preiskavah iznaša v obeh deželah nad 300.000, pravoslavni (starovercev) 500.000, muhamedancev pa tudi 500.000.

Po takem je število starovercev in muhamedancev blizu enako, zato se dandanes boj v Bosni in Hercegovini poglavitno suče okoli Turkov in Srbov (starovercev); katoličani se tega boja udeležujejo veliko manj, ker so oni bolj po kmetih poljedelci in vojnega orožja manj vajeni, kakor staroverci, ki stanujejo po mestih in so trgovci, drugi pa tudi pastirji, orožja bolj vajeni.

No, kako pa je s samostani (klostri)?

Po besedah Viktor Hugo-ta.

Pesnik Anastazij Grün (grof Anton Auersperg), neizmerno liberalen v pesmih in govorih, pred 1848. letom pa podložnim kmetom sila oster grajščak, se je strašansko iznosel nad menihi, ko se je unidan v zbornici gospôski obravnavala glasovita „klosterska postava“. Njemu nasproti pa misli drug mož, Francoz Viktor Hugo, tudi liberalec prve vrste, vse drugače o samostanih (klostrih), kakor je „Vaterland“ v svojem listu te dni poročal. Ker smo prepričani, da bode naše bralce zanimalo mnenje Viktor Hugo-ta, naj ga priobčimo tudi v našem listu. Hugo o samostanih piše tako-le:

„Ljudje se združijo in bivajo skupaj; po kateri pravici? Po pravici svobodnega združevanja. — Oni se ločijo od svetá; po kateri pravici? Po pravici, ki jo vsak človek ima, da svoja vrata zapre in odpre. — Oni ne gredo iz hiše; po kateri pravici? Po tisti pravici, ki jo ima vsak človek, da gre in pride, potem pa tudi pravico ima, domá ostati.

Tam v hiši, kaj pa delajo menihi tam? Oni govorijo tiho; pobešajo oči; delajo. Odpovedujejo se svetu, mestom, njih vžitkom, veseliam, nečimurnostim, častilakomnosti, sebičnosti. Oblačijo se v hodno platno ali grobo sukno. Nobeden izmed njih nima nič svojega; vstopivši v samostan postane reven, kdor je bil prej premožen. Kar ima, daruje vsem.

On, ki je nekdej bil žlahen gospod, je zdaj enak onemu, ki je bil kmet. Celica je enaka vsem. Vsi si dadó ostríči lasé, vsi nosijo enako obleko, vsi jedó isti črni kruh, vsi ležijo na isti slami, — vsi umrjó enako; vsi imajo enak žakelj pod hrbtom, isti konopec okoli pasa.

Če samostanski red zapoveduje, da hodijo bôsi, hodijo vsi bôsi. V samostanu zginejo vsi častni naslovi, vsa rodovinska imena. Vsi imajo le krstna imena; meseno rodovino so zapustili in spadajo v skupnost duhovne družine.

Oni nimajo nikakoršnih družih starišev, kakor vsi drugi ljudje. Oni hitijo ubogim na pomoč, strežejo bolnikom. Oni volijo te, katerim so podložni, in drug drugemu pravijo: „brate moj.“

Oni molijo. Koga? — Boga.

Površni ljudje, ljudje brez prevdarka pravijo: Čemu pa so te kamnitne podobe poleg svetišča? Čemu so? Kaj delajo? Vsaj vendar ni velečastnejega dela memo onega, ki ga duše doprinašajo. Vsaj ni koristnejega dela, kakor je ono, ki ga te duše opravljajo. Oni ne prenehoma molijo namesti tistih, ki — nikoli ne molijo.“

Kaj neki reče nemški liberalec Grün k temu, kar Francoski liberalec Hugo pravi? Se vé, da Nemški liberalec se ni obotavljal z obema rokama seči po naslovu — ekszellenca, — Francoski pa je šel — v prognanstvo!

Mnogovrstne novice.

* Na Pruskem, to je tisti državi, ki se „cesarstvo božjega strahu in pobožnega življenja“ kliče, je čedalje več raznoterih hudodelstev. Časnik „Deutsche Landes-Zeitg.“ kaže nam statistiko pregreškov in hudodelstev od leta 1874 v primeri z letom 1873 tako-le: Kaznovanih zarad upora vladi je bilo 1874. leta 5912 memo 4787 od prejšnjega leta, — zavoljo kaljenja javnega reda 12.237 memo 9201, — zavoljo krive prisega 767 memo 659, — zavoljo razžaljenja javne npravnosti 1371 memo 1262, — zavoljo razžaljenja časti 7078 memo 4389, — zavoljo telesnega poškodovanja 13206 memo 9906, zavoljo doprinešenega ali poskušnega umora 836 memo 591. V tej primeri so se množila tudi hudodelstva goljufij, požiganja, odrtij, ponarejanja javnih pisem itd. — To je maslo hvalisane nemške kulture!

* Kdor na Pruskem razžali cerkvene ključarje, se huje kaznuje, kakor tak, ki žali Boga. Pl. Nathusius-Ludom, glavni vrednik časnika „Kreuzzeitg.“, je bil nedavno na 6 mesecev ječe obsojen zato, ker je više cerkvene ključarje v svojem časniku razžalil, — Pavel Lindau pa je bil le na 14 dni v zapor obsojen, ki je Boga preklinjal!

* Žene se poganjajo za obstanek mnogoženstva (poligamije). Kdor ne verjame tega, naj bere sledeče: Vlada v severni Ameriki si zelo prizadeva, da bi zatrla mnogoženstvo Mormonov in da bi tako rešila ženstvo ponižanja, katero je z mnogoženstvom sklenjeno. Vsakdo bi mislil, da bodo Mormonkinje za to vladi hvaležne, al temu ni tako; one so celó vladi vložile prošnjo za daljni obstanek mnogoženstva, to je, da mož sme imeti več žen. To prošnjo je podpisalo 26.626 Mormonkinj, žen in deklet, ki sega celó tako daleč, da bi se mnogoženstvo ne omejilo samo na okrajino Utah, temuč razširilo na vso severno Ameriko. V prošnji svoji povdarjajo celó to, da ne en podpis ni prisiljen ali ogoljufan, in da nobeno dekle pod 12 leti te prošnje ni smelo podpisati.

* Grof Lonyay na Ogerskem je bankovec za 100 gld. zmenjal za desetake; na enem teh desetakov so bile zapisane 3 številke. Lonyay je stavil na te številke 10 gold. v loterijo, sreča ga je zadela tako, da je dobil 48.000 gold.

* Železnica iz Celja v Dravburg se bo gotovo zidala, prvo leto bo stala 700.000 gold.

Zabavno berilo.

Kako je ostrupljen mož se zopet oživel.

Po eni strani žalostna, po drugi smešna dogodba.

V Českem mesticu Šumavi — tako piše časnik „Deutsche Volksztg.“ — se je nedavno pripetila sledeča dogodba: Žena nekega spoštovanega meščana je prišla v lekarno (apoteko) in zahtevala bele mišice, da prežene podgane, ki so se vgnjezdile po hiši. Lekar sumi hudodelstvo in ženi reče, naj pride čez nekoliko ur, da zahtevani strup napravi. Med tem pošlje po njenega moža, in ko ta doide, mu razodene, kar je žena njegova zahtevala. Mož pa reče, da v njegovi hiši ni podgan, in da žena njegova želi strupa, da ostrupi koga družega, a ne podgan, morebiti celó njega samega. Lekarnik pomiri vstrašenega moža in mu reče, naj mirno povžije vse, kar mu bo dala „ljubeznjiva“ njegova žena, med tem pa naj misli na dobro in izdatno zdravilo. — Lekarnik razdrobi zdaj košček sladkorja (cukra) v droben prah. Kmalu potem pride žena po strup in lekarnik jej